

Wandeling Eyserbeek

Bijzonderheden

Lengte: 7,5 - 8 km

Duur van de wandeling: ± 2½ uur

De route is niet geschikt voor wandelwagens.

De route is heuvelachtig, met één flinke klim, op de Eyserbosweg.

In Wittem zijn diverse plekken, waar men iets kan drinken of eten vóór of na de wandeling. In Eys zijn enkele café's, die niet altijd open zijn.

Start van de route

De route loopt vanuit de Parkeerplaats bij het klooster, door stegels (een soort poortjes) naar Wittem alwaar ook het eindpunt is. Parkeren kan aan de parkeerplaats bij het klooster in Wittem.

Vanuit de Parkeerplaats, Klooster Wittem richting Eys lopen.

Meteen links tussen Café en laatste huizen is er een meetpunt met een meetgoot (om waterhoeveelheid te bepalen) van Waterschap Roer en Overmaas. Dit is een Waterloop zogenaamde afslagtak Selzerbeek, deze ontspringt bij Vaals en voedt de 'loop' om zodoende de watermolen iets verderop (afgelegen huis). Familie Limpens op de weg van Wittem naar Wijlre te laten draaien. Een zogenaamde molentak. Het water loopt ook via een

kleine molen op het terrein van het klooster. Met deze molen werd vroeger bronwater opgepompt. De molen wordt nu door vrijwilligers gerestaureerd. Gedurende de winter wordt er geen water doorgelaten om geen overlast te veroorzaken en daardoor schadeclaims te krijgen.

U loopt richting Eys, alvorens het 'graspad' links in de akker van de boer te volgen. U ziet een bord Grondwater Beschermingsgebied met tel nr. 043-3617070. Het pad loopt tussen de eerste en tweede akker net na de gele paaltjes die markering einde bebouwde kom aangeven.

U volgt het 'graspad' in de akker. Halverwege dit pad was gedurende bepaalde tijd van het jaar, zeker als er geen gewassen staan, erosie duidelijk zichtbaar. Erosie is nu niet meer zichtbaar. Dwars ploegen en het betreffende graspad moet dit zoveel mogelijk voorkomen. De voedzame löss stroomt anders in de rivieren, of elders waar hij niet thuis hoort. Als deze grond eenmaal weg is, wordt het niet snel aangevuld.

Verderop links is de Wittemermolen zichtbaar. Het pad gaat eerst naar rechts en dan naar links door de akker, tot we een T-splitsing krijgen, waar we linksaf gaan richting 'Cartils'.

U loopt Cartils binnen. En op het einde van het pad staat een bordje, Pelgrimspad, met een rood-witte aanduiding, lange-afstandspad. Visé is 45 km., Amsterdam 420. Hier kunt u het Eysebeekdal mooi zien liggen.

Bij dit bord loopt u even naar rechts en gaan dan meteen links door de stegel.

Voor ons ziet u, vooral in de winter in de populieren de Maretak, Vogellijm of Mistletoe, een parasiet die leeft van de sappen van de boom. U volgt het smalle pad met direct links een wei. Het kan er behoorlijk

modderig zijn. Pas op schrikdraad. Beneden, een van de mooiste plekjes waar de Eyserbeek stroomt, loopt u over het betonnen bruggetje met stegel, rechts richting Waterwingebied. De beek is nu rechts van u. Met een beetje geluk is het hier muisstil, alleen de vogels en de beek hoort u kabbelen. Dit is ook de enige plek in de beek waar de beek beschaduwd is en door bos stroomt. Overhangende oevers en boomwortels in het water zijn belangrijk voor de vestiging van allerlei organismen.

Onderhoud van dit gebied wordt door Stichting het Limburgs Landschap uitgevoerd. Hier laat men de natuur zoveel mogelijk zijn gang gaan. Als bomen geen gevaar vormen voor wandelaars blijven ze liggen.

U loopt door de stegel de wei in. Hier ziet u de meanderende Eyserbeek vanuit een heel mooie plek, het landschap is zeer divers. Links van u is de 'Spoor-Dijk' van het 'Miljoenenlijntje'. De aanleg, $\pm$ 150 jaar geleden, kostte 1 miljoen gulden per km. Links in de wei is een Grondwaterpeilpunt, waarschijnlijk van het WML Verderop in het echte Waterwingebied zijn er meer. Waterschap Roer & Overmaas beschikt op andere plekken in Limburg over zulke peilpunten. Waterschap Roer en Overmaas peilt in de hogere grondlagen bijvoorbeeld in Baneheide, Bocholtz, Vaals, Gulpenerberg en Schweiberg. Meetplekken kunnen lijken op een soort brandkraan met deksel. Het is een kwestie van meten, bij houden en registreren. In Partij wordt bijvoorbeeld het hele jaar het waterpeil in de hoogste grondlagen gemeten, op een meetpunt, pijlpunt. Deze gegevens worden automatisch doorgegeven aan het Waterschap, door de computer.

Op het einde van de weide gaat u weer door de stegel. U volgt het pad en loopt links onder het tunneltje door. Let op voor de tunnel op de grote hoeveelheid brandnetels. Oorzaak frequente inundatie door voedselrijk water van de Eyserbeek (RWZI en overstort). Let op het kan er aardedonker zijn. En er is hier en daar een oneffenheid in het pad. Wacht eventueel even tot je ogen eraan gewend zijn, of houd met een hand de wand vast, dat loopt prettiger. De Eyserbeek is rechts van ons. Hier begint het Waterwingebied!

Na het tunneltje naar rechts, over het houten bruggetje richting Waterwingebied. Grondwaterwingebied van het WML. Het waterpeil is nu weer veel beter dan een paar jaar geleden. Direct na het bruggetje zien we links een aantal bronnen met waardevolle vegetatie en macrofaunalevensgemeenschappen. Hier liggen goed zichtbaar in het gebied de pompputten van het Waterleiding Maatschappij Limburg.

U kunt even naar rechts af naar het bruggetje lopen. Hier stroomt de Eyserbeek.

U loopt terug en vervolgt de route het Waterwingebied uit (zie borden 2 x). Het Waterwingebied uit volgt u de verharde weg. Links en rechts zijn in de vegetatie diverse wissels te zien van dassen en vossen.

Rechts in het dal stroomt de Eyserbeek. Ook zijn de erosie oevers hier mooi te zien.

Als u bij de eerste huizen komt, bij de Baron van Thimusweg gaat u even rechtsaf, om te kijken naar het gemaal, persleiding voor het afvalwater van de Eysenaren, zodat het naar de

RWZI in Wijlre gebracht kan worden. Zo'n zelfde gemaal ligt bij de spoorbrug, nabij de Eyserhalte, in verband met de hoogteverschillen.

Over hoogteverschillen gesproken....

Het Eyserbeekdal ligt 130 + N.A.P. Normaal Amsterdams Peil.

In Wahlwiller, het Sinselbeekdal: 105 + N.A.P. (Selzerbeek)

Tussen Wahlwiller en Eys, de hoogste punten: 170 + N.A.P. Zwartebrugweg (Eik)

Eyserheide: 190 N.A.P. Over een afstand van 18 km., is er alleen al in de directe omgeving van Eys en Wahlwiller, een hoogteverschil van 65 meter. We moeten het afvalwater van huishoudens en industrie dus een handje helpen, d.m.v. de gemalen, of persleidingen.

Er liggen hier als het ware twee 'afvoeren' naast elkaar. De transportleidingen van het riool en de 'Eyserbeek', die het schoon gemaakte afvalwater vanuit de RWZI in Simpelveld in de Eyserbeek verder voert richting Geul.

Overigens het drielandenpunt op de Vaalserberg: 322 meter hoog!

Er ligt een netwerk van transportleidingen door het land, o.a. dit stukje.

Het verzorgingsgebied met RWZI's is nu ook bij het takenpakket van Waterschap Roer & Overmaas gekomen.

Er staat nog een monumentje bij het gemaal: Eys Bevrijding 16-9-1944.

U loopt weer terug naar de Piepertweg, linksaf de Eyserbosweg in, bekend om de Amstel Gold Race en vroeger het Zakkendragen. Er staat een bord 'stiltegebied'.

Op de zuidkant achter de helling ligt een druivenkweker, Peter Pelzer druiven zouden duizenden litertjes wijn per jaar moeten opleveren, bij een goed wijnjaar.

De TV toren staat er sinds de jaren 70. Een herkenningspunt, maar het kan ook als 'storend element' ervaren worden.

We gaan links het bospad in, (Staatsbosbeheer), kijk tussen de bomen door, Eys op zijn mooist. Met aan de overkant van de spoorlijn 2 plekken waar Waterschap Roer & Overmaas 2 Regenwaterbuffers wil bouwen. (Benedenzijde van de helling). Afstroomgebied vanuit vaak te grote akkers. Kijk even naar het Stationnetje en de meanderende Eyserbeek.

Iets verder ligt aan de linkerkant een Poel. Deze is heel geschikt voor kikkers en Alpenwatersalamanders. Deze Poel is meestal nat, heel gunstig dus.

Na de Poel gaat u direct links bij Groen bord Staatsbosbeheer.

In het bos een beetje rechts houden, langs 'drielingboom'. Aan het einde van het bosje links houden zodat we bij het kalkgrasland komen.

U blijft hoog boven lopen, aan de randen van het kalkgrasland, om zodoende het stuk land zo weinig mogelijk te verstoren.

Kalkgraslanden zijn zeldzaam geworden. In de maand mei-juli zijn kalkgraslanden geurig en

bloemrijk. In augustus wordt gemaaid en

maaisel wordt afgevoerd, om de bodem schraal te houden. De bodem bestaat vooral uit

kalksteen, met soms een dun lösspakket. De vegetatie is zeer uitgebreid, soms wel meer dan 40 plantensoorten per m², o.a. de Driedistel, Kleine Pimpinel, Wilde Marjolein, Grote Centaurie, Akelei, Echte Sleutelbloem en Orchideeën met de bijbehorende bijzondere vlindersoorten, en bijv. de Hazelworm laat zich wel eens zien. De belangrijkste doelstelling van het ecologisch beheer in Roodborn luidt: herstel en behoud van de waardevolle flora en fauna van de oorspronkelijke kalkgraslanden met bijbehorende graften en bosrandvegetaties.

Op het einde van het kalkgrasland kunnen we door een stegel heen om op de onverharde weg te komen. We gaan linksaf, richting Spoorbrug (miljoenenlijntje).

Nu steeds rechtdoor, langs het hogedruk Gasnet van de Gasunie, Mega, nu Essent. We komen nu op de verharde weg. Let op, er wordt hard gereden! We gaan links af en blijven links lopen, een klein stukje maar. Hier ligt kasteel Cartils.

Vanuit de oprit van het kasteel, een uitzicht op de Brand-Bierbrouwerij en met een beetje geluk zicht op de Slibgistingstank en de Gastank van de RWZI-Wijlre. Deze Rioolwaterzuivering loost weer op de Geul. De Rioolwaterzuivering kunt u bezoeken. Meer informatie hierover vind u op de website van de Milieufederatie Limburg (www.milieufederatielimburg.nl) of op de website van het Waterschap Roer en Overmaas (www.overmaas.nl).

De Eyserbeek loopt hier onder de weg door en sluit aan op de Geul. Let op bord, bij Cartils, bij hoog water doorgaand verkeer gestremd.

U gaat even door de wei naar de plek kijken waar de Eyserbeek in de Geul komt, en even verderop de Gulp vanuit het dorp Gulpen zich tevens bij de Geul voegt.

De Geul is een van de snelst stromende rivier in Nederland. Hij is 58 km. Lang. Ontspringt aan de voet van het Eupenerwald (Akenewald), en de Hoge Venen in België, tussen Eupen en Aken in Eynatten en gaat in Voulwammes in de Maas. Na een tocht van ca. 20 km. heeft de Geul 24 zijbeken opgenomen en passeert de grens van België naar Nederland bij Sippenaeken. Vervolgens kronkelt de Geul nog 38 km. Over Nederlands grondgebied en vangt op die tocht 41 zijbeken op. De meeste zijbeken zijn van hetzelfde berggrivierkarakter als de hoofdstroom zelf. De langste zijbeek van de Geul op Nederlands gebied is de Eyserbeek. Op Nederlands grondgebied heeft de Geul een verval van 82 meter, op het veel kortere Belgisch gedeelte een verval van 160 meter. De Selzerbeek stroomt vanuit Wahlwiller richting Partij, en komt ook weer t.h.v. Partij in de Geul. De Molentak of (Afslagtak Selzerbeek) voegt zich bij de Eyserbeek. Aanvoer water vanuit de stuw in Partij van Waterschap Roer & Overmaas duurt 6 uur voordat het bij de molen is. Grootste gedeelte van het jaar is deze afslagtak vrijwel droog op verzoek van de 'Molenaar'.

In de Gulp komen zo'n 25 soorten vis voor. Waaronder de Baars, Paling, Regenboogforel, Rietvoorn en Blankvoorn.

U loopt terug naar de weg en vervolgt uw route richting Wittem via het 'Groene Pad' naar kasteel Wittem. De Geul stroomt nu rechts van ons.

Op dit pad komt u een 'duiker' tegen, deze is bedoeld voor een betere afwatering na hoogwater van de Geul, en is vaker in het Limburgse landschap zichtbaar, bijv. onder een spoorlijn door. Het onderhoud bij zo'n duiker wordt ook door het Waterschap verzorgd.

Op deze weg aan de overkant links ligt weer de watermolen van de Fam. Limpens.

Huisnr. 38, Wittemermolen (Provinciaal Monument Limburg)

In 1835 kregen de gebr. Merckelbach uit Wittem toestemming van het Provinciaal Bestuur om een watermolen te bouwen langs de weg naar Wijlre. Het water werd over een afstand van twee kilometer door een Molenbeek aangevoerd (vanuit het Klooster) van de Selzerbeek naar een vergaarvijver. Het gebouw is gedeeltelijk over de Molenbeek heen gebouwd, zodat het rad inpandig is opgehangen. De molen bezit een middenslagrad, waarbij het water op ashoogte op de schoepen wordt geleid.

Als u verder loopt richting Kasteel Wittem over het 'groene pad', loopt u langs water dat niet bevriest in de winter. Het betreft warm bronwater aan de kant van het kasteel, en het staat in verbinding met het water aan de overkant van de weg.

Een klein stukje verder komt u weer op de parkeerplaats van waar u vertrokken bent. Hopelijk heeft u naar tevredenheid gelopen en genoten van de omgeving.